

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
za borih
12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo
„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/I

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/I

Današnja številka vsebuje:

Mir pred viharjem
Uredba o znižanju prejem-
kov drž. in samoupravnih
nameščencev
Dr. Voja Marinković mrtev
Poljski zadrugarji v Ljub-
ljani
Seja občinskega sveta v
Ljubljani
Slajenje grozdnih moštov

Št. 141 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v četrtek, dne 19. septembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Mir pred viharjem

Glavna ženevska »atrakcija« — govori velikih kalibrov v zunanji politiki — je m. — Hoare je povedal svoje (in kar je povedal, je povedal zelo odločno) in Laval je povedal svoje (in kar je povedal, je povedal zelo previdno). Hoare si je nadel togo nežniranega odvetnika ženevske ustanove in njenega pakta. Laval pa je zaenkrat ostal v kožušku previdnega mačka, ki se liže na levo in desno, a krepljev še ne proži... S svojim govorom je za zdaj samo opozoril, da jih ima. Njegova izjava je le v toliko nedvoumna, v kolikor poudarja: »Med Francijo in Veliko Britanijo ni razlike v iskanju tehničnih možnosti za rešitev tega vprašanja. Vsi smo zvezani s paktom DN in zato tudi Francija ne bo šla mimo svojih obvez.« Če kaj v tej izjavi moti, potem je to samo futur zadnjega stavka, s katerim je dal Laval v svoji delikatni poziciji med dvema ognjema (Anglijo in Italijo) razumeti, da se bo Francija za skrajne mere proti Italiji v smislu pakta DN odločila samo v skrajnem primeru, to se pravi, ko bi zares že vsi drugi poskusi na elastični osnovi pakta DN odpovedali.

S to rezervo je Laval vsaj trenutno rešil svojo pozicijo. Izhod, ki mu ga je narekovala sedanja napetost, ni bil morda najboljši, saj se definitivni odločitvi ne bo mogel izogniti, res pa je, da so njegove izjave pred skupščino DN v popolnem soglasju s tozadevnim položajem Francije. V sporu med Italijo in Anglijo zaradi Abesinije se Francija brez rezerv ne more odločiti ne za eno ne za drugo. Abesinska afera v svojem sedanjem razvoju živo zahteva njene evropske interese. Njo predvsem zanimajo morebitne — danes že precej otipljive — reperske afriške ekspedicije na evropskem terenu. Ena sama afriška iskra utegne nenadoma zanetiti požar v Evropi. Za to eventualnost, ki bi prizadela predvsem njo samo, potrebuje Francija sigurnih jamstev. Povsem naravno je, da zahteva ta jamstva v prvi vrsti od onih, ki se v zvezi z abesinsko afero bore za njeno naklonjenost v tem vprašanju.

Zato je danes razumljivo, zakaj sta Laval in Mussolini že v rimski sporazum z dne 7. januarja t. l., ki se je nanašal pred vsem na kolonije, vtaknila med drugim tudi znano priporočilo o čimprejšnji sklenitvi podonavskega pakta. Vprašanje Srednje Evrope Francijo trenutno bolj zanima kot vprašanje kolonij. In če je radi tega v drugem vprašanju do neke mere popustljiva, ne more biti tudi v prvem, ki je za njo vprašanje njene lastne varnosti. Trenutno ji je lahko vseeno, če se Italija za ped zemlje razširi v Afriki, a ni ji in ji ne more biti vseeno, če se za celo državo razširi njen sosed na Vzhodu.

In zato je tudi razumljivo, če se Laval izreka za angleško tezo v italijansko-abesinskem sporu z rezervo, ki mu jo narekujejo skušnje in položaj. Francija hoče vedeti, če bo Anglija tudi v bodoče in v vsakem primeru tako odločno in neomajno na strani DN, kakor je v sedanjem konfliktu. Če ji London to zagotovilo da — in izgleda, da je sir Samuel Hoare to jamstvo že sporočil francoskemu poslaniku Corbinu — potem je zelo verjetno, da Francija zares ne bo šla mimo svojih obvez, sprejetih s paktom DN, kakor je to izjavil pred skupščino DN Laval. Po sodbi angleških krogov je dovolj razlogov za domnevo, da bo sodelovanje Francije z Veliko Britanijo za ohranitev miru v Evropi v bližnji bodočnosti še mnogo tesnejše in zanesljivejše. Ker je angleško javno menje v abesinski aferi odločno na strani vlade, je verjetno, da ji njeno trenutno vmešavanje v kontinentalne zadeve ne bo povzročilo opazice doma.

Ni pa verjetno, da bi ta angleška zagotovila, ki so razen Franciji potrebna tudi Italiji (Brenner!), tudi če bi bila zvezana še z drugimi koncesijami v korist Italije, odvrnila Mussolinija od začrtane poti. Že sedaj prihajajo vesti iz Rima, da se Italija ne bo odpovedala vojni z Abesinijo niti v primeru novih koncesij in popolnega poročstva za varnost njene meje na Brenner-

Voina v zraku

Mednarodna atmosfera je težka in napeta

Pariz, 18. septembra. Havas poroča: Listi z neestrpnostjo čakajo rezultatov posvetovanja v Rimu in odgovora petičlanskega odbora. Odkar je izbruhnil italijansko-abesinski spor, listi še niso gledali a to vprašanje s tolikšnim pesimizmom kakor sedaj.

»Petit Parisien« pravi, da se je treba bati, da bo Rim odklonil tudi te zadnje predloge. Bati se je, da se bo spor med Italijo in Veliko Britanijo še bolj poostiril. Se nikoli ni bila mednarodna atmosfera v zadnjih letih tako težka in napeta kakor sedaj, pravi list.

»Echo de Paris« presenečajo ogromne angleške priprave. Iz tega sledi, da se angleška vlada ne zanaša na najnovejša pogajanja.

S pesimizmom piše o Ženevi tudi »Figaro«, izraža hkratu pa tudi upanje, naj bi si Italija vendarle premislila stopiti v vojno.

»Ordre«, ki je kazal pogostokrat simpatije za Mussolinija pravi, da se Mussolini nagiba Hitlerju. Levičarski listi pa zahtevajo takojšnje sankcije, da bo mogoče na ta način preprečiti nadaljnje spore in komplikacije.

Položaj v Ženevi

Ženeva, 18. septembra. w. V vseh tukajšnjih krogih z zanimanjem pričakujejo poročila o današnji seji italijanske vlade. Domnevajo, da bo Mussolini odgovoril na predloge odbora petih. Splošno prepričanje pa je, da je minimalno upanje, da bi Italija te predloge sprejela. Pričakovati je, da bo DN po njih odklonitvi proglasilo gospodarske sankcije zoper Italijo.

Sankcije, sankcije...

O tem se je danes tu mnogo govorilo. Za zdaj je vprašanje teh sankcij v glavnem omejeno na gospodarsko področje. Neka poučena osebnost je izjavila, da bo ključ položaja v rokah Avstrije, če bi se Italiji onemogočila oskrba po morju. Tedaj bi Italiji ostala le še oskrba preko sosednih držav, na katere meji na kopnem. Se vedno je veliko ugibanja o stališču, ki ga bo zavzel Laval. Sodijo, da se bo odločil v skrajnem slučaju kvečjemu za gospodarske ukrepe, nasprotoval bo pa vsaki drugi sankciji.

Doznava se, da je baron Aloisi v razgovoru z Lavalom izjavil, da predlogi odbora petih ne vsebujejo ničesar tako pomembnega, da bi se italijanski delegaciji zdelo vredno še dalje ostati v Ženevi. Laval je barona opozoril, da je treba v teh predlogih videti samo osnovo za nadaljnje razgovore, ne pa končne ureditve vprašanja, kakor je baje italijanska delegacija pristala na takšno tolmačenje, čeprav gre v najboljšem primeru le za majhno izpremembo pariških predlogov v korist Italije.

Po najnovejših informacijah se namreč predlogi petice v glavnem ne razlikujejo od angleških in francoskih pariških predlogov. Zato tu skoro nihče ne dvomi, da bo Mussolini začel osvojevalno vojno, ker to mora storiti. Mislijo, da bo Italija predloge odbora petih kot temelj za nadaljnja pogajanja odklonila, Abesinija jih bo pa zanesljivo sprejela. V tem primeru DN ne bo treba čakati s prekrizanimi rokami na italijanski napad. DN bo na podlagi čl. 10 in 11 pakta DN moglo skleniti ustrezajoče obrambne ukrepe. Če se bodo dogodki tako razvijali, kakor pričakujejo, je verjetno, da bo DN tako tudi storilo.

Dva nova činitelja

V Mussolinijeve kombinacije sta stopila dva nova činitelja. Prvi je čvrsti in odločni odpor DN pod vodstvom Velike Britanije. Mussolini skuša parirati morebitne aktivne ukrepe Velike Britanije s tem, da pošilja velike bojne sile v

ju. To stališče potrjujejo v ostalem novi transporti vojaštva in vojaškega materiala v Vzhodno Afriko, ki ne samo niso ponehali, ampak so se prav v teh zadnjih dneh še povečali. In kategorične Mussolinijeve izjave poročevalcu pariškega »Matina« pristiskajo na te domneve končno še uradni pečat.

Po drugi strani pa tudi Anglija ne drži več križem rok in se že z vso resnostjo pripravlja na spopad. Vsa njena glavna oporišča v Sredozemskem morju so močno utrjena in vzporedno z vestmi o italijanskih transportih v Eritrejo prejemamo zdaj že vesti o angleških transportih na Malto in v druge sredozemske baze...

Med tem se petorica v Ženevi končala

Libijo. Doznava se, da bo Italija po prihodu novih divizij imela v tej koloniji skupno 70.000 belih čet. Temu je treba dodati še 375 letal, stacioniranih v Tripolisu. Drugi činitelj je izprememba Lavalovega nastopa. Mussolini je bil trdno prepričan, da Laval nikoli ne bo dovolil, da bi Francija opustila čvrsto zvezo, sklenjeno januarja t. l. Toda po sodbi angleških krogov je dovolj razlogov za domnevo, da bo sodelovanje Francije z Veliko Britanijo za ohranitev miru v Evropi v bližnji bodočnosti po vsej priliki še mnogo tesnejše in zanesljivejše. To bi bil priroden rezultat zagotovil, ki jih bo Velika

Novi prevozi v Afriko vsi Abesinci pripravljeni

Napoli, 18. septembra. AA. Italijanski vojni transporti odhajajo v Vzhodno Afriko vse pogostejše. Snoči je iz tukajšnje luke odplul parnik »Bianca Mano« s 152 častniki in 3.500 vojaki.

Milan, 18. septembra. AA. Snoči je odplul iz Genove parnik »Nazario Sauro« s 1500 vojaki. Dalje sta iz Genove odplula še dva parnika z vojnimi materiali.

London, 18. septembra. n. »Daily Express« poroča, da je davi prispela iz Rima nepričakovana novica, da je 30.000 italijanskih vojakov, ki so jih v nedeljo poslali iz Napolja v Vzhodno Afriko, po novi zapovedi odšlo ne v Vzhodno Afriko, temveč v Libijo.

Rim, 18. septembra. AA. Na včerajšnjem sestanku generalnega direktorija združenja bivših bojevnikov so ugotovili, da se je doslej prijavilo 19.000 članov društva prostovoljno v Vzhodno Afriko.

Odmevi nemirov

Drakonske kazni v Albaniji

Intervencija vseh tujih poslanikov v Tirani

TIRANA, 18. septembra. AA. Naglo sodišče v Fijeriju je končalo svoje delo. Obtoženih je bilo 539 oseb, obsojenih pa 213, od teh na smrt 53, na dosmrtno ječo 59, 121 na kazni od 10 do 20 let. Nad 300 oseb je sodišče oprostilo.

Zaradi teh drakonskih ukrepov so šeli tujih poslaništev z dovoljenjem svojih vlad poslali al-

Britanija v kratkem mogla dati Franciji, če bo Francija s svoje strani pokazala, da hoče kakor doslej tudi v bodočnosti podpirati veljavo pakta Društva narodov.

Petorica je končala delo

ŽENEVA, 18. septembra. w. Odbor petih je sprejel končno redakcijo predlogov Italiji in Abesiniji. Odobril je tudi spomenico o italijansko-abesinskem sporu oziroma o prizadevanju za likvidacijo tega spora. Predloge in spomenice bo danes popoldne predsednik Madariaga izročil italijanskim in abesinskim delegatom.

Dve mesti izpraznjeni

ADDIS-ABEBA, 18. septembra. AA. Mesti Addo in Ausum bodo izpraznili, ker stojita v neposredni bližini meje.

Vsi moški pripravljeni

Guverner Hararja je pozval vse moške, sposobne za boj, da morajo biti pripravljeni. Tisti moški, ki se ne bi guvernerjevemu pozivu odzvali, bodo aretirani, nato jih bodo pa oblekli v žensko obleko in bodo morali tako korakati po hararskih ulicah; potem jih bodo pa obesili.

Abesinska cesarica v Bisufti

ADDIS-ABEBA, 18. septembra. d. Abesinska cesarica je s posebnim vlakom odpotovala v Bisufto, ki se nahaja dve uri od Addis-Abebe. Cesarica bo tam stalno živeła.

Kriza španske vlade

Madrid, 18. septembra. AA. Raznesel se je glas, da je mornariški minister podal ostavko.

Turške čete v Dardanelah

London, 18. septembra. n. »Daily Telegraph« poroča: Potniki, ki so prišli iz Dardanel, prinašajo vesti o živahnem vojaškem delovanju Turčije na obeh straneh morske ožine. Posebno se opaža velika aktivnost topništva.

Afera novinarja Jacoba rešena

Berlin, 18. septembra. AA. Kakor znano, sta se nemška in švicarska vlada sporazumeli za stran ugrabitve novinarja Jacoba, da bosta na podlagi nemško-švicarskega arbitražnega dogovora iz leta 1921 uredili to stvar z arbitražo. Preden je pa arbitražna komisija začela svoje delo, so pri izmenjavi pooblastil ugotovili, da je neki nemški uradnik, član te komisije, zainteresiran pri stvari. Obe vladi sta se nato sporazumeli o nadaljnjem delu in so na podlagi sklepa arbitražnega sodišča včeraj novinarja Jacoba izročili švicarskim oblastvom. Pristojni državni tožilec je odredil takojšnjo aretacijo Jacoba, zvezni svet pa je sklenil Jacoba takoj izgnati.

Vremenska napoved

Novi Sad. V kraljevini Jugoslaviji oblačno z dežjem, le na severozapadu večje nevihte. Zjasil se bo v ostalih predelih naše kraljevine. Temperatura se bo zvišala po celi kraljevini, najnižja temperatura je v Plevlju 8 stopinj. A najvišja je v Skoplju 30 stopinj.

Prognoza: Ohlajenje, od časa deževno v severozapadnih predelih Evrope, v vzhodnih in jugovzhodnih predelih bo pa še nadalje jasno in topleje.

Solnce vzhaja ob 5.20, zahaja pa ob 17.43.

—n.

Politični utrinki

„Jutrov“ žargon

»Jutro se je v svoji torkovi številkki obregnilo ob naš nedeljski uvodnik, posebno pa v ugotovitev, da se izvajanja »Slovenca« nas ne tičejo. To našo ugotovitev označuje »Jutro« s svojim običajnim žargonom. Mi na to za sedaj ne bomo odgovarjali. Povedali pa smo že, da bo prišel čas, ko nam ne bo težko dokazati, v koliko je imel svoječasni predstavnik banovine »zasluge« pri premetitvah in redukcijah državnega uradništva v času JNS režima. — V številkki od srede pa si je »Jutro« naročilo iz vrst politično-upravnega uradništva še en dodatek pod naslovom »O morali v odgovornosti«. Na prozorno preračunane falzifikate naših nedeljskih izjavljanj, ne bomo polemizirali. Odločno pa moramo odbiti podvalo ljudi, ki bi nam hoteli naprtiti kakršnekoli očitke »denuncianstva« na račun višjega in nižjega uradništva. O tem uradništvu imamo mi najboljšje mnenje, saj ravno koristim tega uradništva je bil namenjen naš nedeljski članek. Tudi mi poznamo prav dobro delikaten položaj politično-upravnega uradništva in smo bili prvi, ki smo povedali, da je pošteno, če se krivice popravijo, da bi pa bilo nemoralno postopanje tako, ki bi delalo nove krivice.

Politični zakoni

Poročilo o pripravah političnih zakonov, je izzvalo v beograjskih političnih krogih veliko pozornost. V teh krogih poudarjajo, da je vlada s publikacijo teh priprav želela, da pobije vse one vesti in kritike v javnosti, ki so naglašale, da vlada teh zakonov ne bo uzakonila. Med tem poudarjajo v političnih krogih, da so se te vesti pojavile zato, ker ni bilo v javnosti nikakih tolmachenj, v kakšni fazi so priprave osnutka političnih zakonov. Nadalje se zatrjuje, da je vlada takoj podvzela vse korake, da delo na proučevanju teh vprašanj v strokovnih komisijah prične takoj po vladni deklaraciji, vendar priprave in urejevanja potrebnega materiala niso mogle napredovati s tako brzino, ker je ves posel precej kompliciran.

Organiziranje JRZ

Včeraj smo že poročali, da so odšli na agitacijsko in organizacijsko potovanje pooblaščenih delegatov JRZ. O potovanju prvakov JRZ so bile od merodajnih političnih krogov JRZ izdane novinarjem informacije, ki pravijo med drugim tudi to-le: »JRZ dela sedaj s polno paro na organizaciji stranke v državi. Poročila, ki so do sedaj prispela, so zadovoljiva. V nekaterih krajih, kjer obstojijo osebna nesoglasja je bilo storjeno vse, da se ta nesoglasja izravna. Povsod vlada navdušenje, ker tudi nasprotniki so prepričani, da vodi JRZ zdravno politiko, posebno zaradi tega, ker ne zavzema ostrega stališča napram združenju opoziciji. Mi stojimo na stališču, da se morejo prilike v državi konsolidirati samo tedaj, če se vprašanja tretirajo načelno in se ne vodi nepotrebna borba med JRZ in opozicijo.

Glede redakcije novih političnih zakonov, je treba poudariti, da so ti zakoni predmet intenzivnega proučevanja. Osnutki vsebujejo najrazličnejše alternative. Vlada bo o njih razpravljala in jim dala končno obliko. Zato tudi ni mogoče govoriti o osnovnih potezih teh novih zakonov. Vsekakor pa ti osnutki ne bodo tajnosni, ker ti zakoni ne smejo služiti samo eni sami politični skupini, pač pa se morajo uzakoniti v taki obliki, da bodo služili interesom vsega naroda, zato se bo moralo pred uzakonjenjem upoštevati razpoloženje vse naše javnosti. Ponovno se tudi naglašja, da velikih manifestacijskih shodov pri organizaciji JRZ ne bo, ker taka zborovanja danes niso potrebna.

Komunike izvršnega odbora JNS

Izvršni odbor Jugoslovanske narodne stranke je po beograjskem shodu imel v nedeljo in ponedeljek sestanke in je izdal o rezultatih teh sestankov ta-le komunikacije: »V današnji politični situaciji bodo borbašči obdržali popolno samostojno linijo. Ponovno se poudarja, da so borbašči za politično demokracijo in parlamentarizem; za odločno reševanje gospodarskih vprašanj, za zaščito gospodarsko šibkih slojev in za socialno pravico. Med narodom bodo borbašči energično nadaljevali v akcijo za vsvaritev strankinega programa in resolucij kongresa z dne 25. novembra 1934 in shoda v Beogradu z dne 15. septembra 1935.

Popusti vozne pri prometnem osebju

BEOGRAD, 18. septembra. Prometni minister je spremenil določbe čl. 17. pravilnika o popustih na državnih železnikih za državno prometno osebje. Nova redakcija se glasi: Aktivni nameščenici in upokojeenci z legitimacijo v platnicah, dobe za svojo dečo, ki redno pohaja v šolo ali se uči obrti (trgovine) zunaj kraja kjer prebiva, stalne brezplačne listke za progo od kraja stanovanja do kraja šolanja. Ti listki morajo imeti označbo »dijak« ali »zavjence« in jih izdajajo oblastva po čl. 6. pravilnika na podlagi potrdil šolskih oblastv, da se otrok uči obrti ali trgovine. Listki se izdajajo za dijake za šolsko in za zavence za koledarsko leto, in sicer za tretji razred potniških in mešanih vlakov, če pa ni ugodne zveze, tudi za brze vlake. — V spremstvu voditeljev imajo ti listki veljavo tudi za tisti višji vojni razred, v katerem imajo roditelji vojni listek. To ugodnost imajo tudi dijaki prometnih in železniških obrtnih šol.

Trgovinska pogodba z Madjarsko

BEOGRAD, 18. sept. Danes je dospela v Beograd madjarska delegacija, ki se bo z delegacijo našega ministrstva za industrijo in trgovino pogajala za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Povratek ministra Bobića

BEOGRAD, 18. sept. V prestolico se je vrnil z inspeksijskega potovanja minister za gradbeništvo, Miloš Bobić.

Uredba o znižanju prejemkov državnih in samoupravnih nameštencev

Beograd, 18. septembra. AA. Na podlagi čl. 1. § 64. finančnega zakona za 1934/35, podaljšane z določbami čl. 7. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece avgust do december 1935 in januar do marec 1936 je ministrski svet na predlog finančnega ministra predpisal tole uredbo o znižanju osebnih prejemkov državnih in samoupravnih nameštencev:

Člen 1.

V uredbi o draginskih dokladah državnih uslužbencev št. 10.990/V od 12. marca 1932 se izpremeni tele določbe:

1. Člen prvi se izpremeni in se glasi: Osebnostne doklade se določijo v tehle mesečnih zneskih: pod 1. predsednik ministrskega sveta 4.000 Din, pod 2. ministri in

bani 3.000 Din, pod 3. uradniki civilnega reda (čl. 22. uradniškega zakona) in uradniki državnih prometnih ustanov (čl. 22. zakona o državnem prometnem osebju):

Položajna skupina	stopnja	draginski razred		
		I	II	III
		Din	Din	Din
III	1	100	—	—
III	2	220	—	—
IV	1	340	100	—
IV	2	460	220	120
V	—	520	280	180
VI	—	580	340	240
VII	—	640	400	290
VIII, IX, X	—	680	440	340

Pod 4. Častniki in vojaški uradniki (čl. 274. zakona o ustroju vojske in mornarice):

Čin	s periodičnim poviškom	draginski razred		
		I	II	III
		Din	Din	Din
brigadni general, kontreadmiral, inženjer general in višji vojaški uradnik I. razr.	1	100	—	—
	2	220	—	—
polkovnik, kapitan bojne ladje in višji vojaški uradnik II. razreda	—	340	100	—
podpolkovnik, kapitan fregate in višji vojaški uradnik III. razreda	—	460	220	120
majorski, kapitan korvete in višji vojaški uradnik IV. razreda	—	520	280	180
kapitan I. razreda, poročnik bojne ladje I. razr. in nižji vojaški uradnik I. razr.	—	580	340	240
kapitan II. razreda, poročnik bojne ladje II. razr. in nižji vojaški uradnik II. razr.	—	640	400	290
poročnik, poročnik fregate, nižji vojaški uradnik III. razr., podporočnik, poročnik korvete in nižji vojaški uradnik IV. razr.	—	680	440	340

Pod 5. zvaniki civilnega reda (čl. 240. uradniškega zakona):

Položajna skupina	draginski razred		
	I	II	III
	Din	Din	Din
1, 2, 3	680	490	450

Pod 6. zvaniki državnih in prometnih ustanov (čl. 24. in 25. zakona o državnem prometnem osebju): a) zvaniki prve kategorije:

Položajna skupina	draginski razred		
	I	II	III
	Din	Din	Din
1, 2, 3	680	480	440
4	670	480	430

b) zvaniki druge kategorije:

Položajna skupina	draginski razred		
	I	II	III
	Din	Din	Din
1	660	490	440
2	640	480	430
3	610	450	410

Pod 7. nameščenici civilnega reda (čl. 25. uradniškega zakona):

Položajna skupina	draginski razred		
	I	II	III
	Din	Din	Din
1 in 2	520	430	410

Pod 8. služitelji državnih in prometnih ustanov (čl. 26. zakona o državnem prometnem osebju):

Položajna skupina	draginski razred		
	I	II	III
	Din	Din	Din
1 in 2	520	420	390

Avdijenca avstrijskega in madjarskega poslanika

BEOGRAD, 18. sept. Danes je sprejel predsednik vlade dr. Milan Stojadinović v avdijenci avstrijskega poslanika Schmidta, za njim pa madjarskega poslanika Verileja.

Organizacija dela JRZ

BEOGRAD, 18. sept. b. Kako smo zvedeli, se organizira JRZ v hitrem tempu. V prostorih JRZ v hotelu Paris se sprejemajo ves dan prvaki in pristajši stranke. Zelo veliko ljudi prihaja iz notranjosti države. Razen prvakov JRZ, ki so odpotovali v notranjost države, da tam ustanovljajo krajevne organizacije, je danes odpotoval v Podrinje znani radikalni pravak Milorad Vučić. Kako smo zvedeli, pride

prihodnji teden ponovno v Beograd g. Aca Stanojević. Pri tej priliki bo seja izvršnega odbora JRZ, ki pa poleg Stanojevića tvorijo še dr. Milan Stojadinović, dr. Anton Korošec in dr. Mehmed Spaho. Predmet razgovorov na tem sestanku bodo vprašanja, ki so v zvezi z organizacijo stranke. Računa se, da se bodo do tega časa vrnili v Beograd tisti prvaki, ki zdaj organizirajo stranko v notranjosti.

Zgrabi jih roka kakor Cefizlia

Ljubljana, 18. septembra. Vsake toliko časa priredi policija lov po mestu in bližnji okolici za sumljivimi člani človeške družbe, ki se skušajo skriti pred varstvenim očesom postavbe. Toda ko se razni ptiči-roparji in ptice-roparice nadejajo dobro počutijo pod toplim okriljem noči, jih zgrabi, liki Cefizlia-razbojnika, roka policaja in jih vrže iz mehkega, varnega sna.

Bilo je sicer že na vse zgoraj, ko se te ptice prebude iz sna in se odpravijo na pot bodisi iz kakega predmestnega spavališča v kozolecu bodisi optani s plenom nočnega vloma. Tako je prišel na Večni poti v pest policijske straže 29letni Kolman iz Lesc. Pri njem so našli odejo in rjuho, na nogah pa je imel gozderice sumljivega izvora. Na njem je bil tudi sum, da je pred tednom napadel neko žensko pod Rožnikom. Dozdej je bil pred sodiščem že 14 krat kaznovan in ga kazni ne bo najbrž nikdar izmodrila k poštenju.

Policija pa je v šiški prišla tudi 3 mlade potopače, ki so se izdajali za dijake z izkaznicami, glasečo se na ime Franca Lakerija, studenta botanike iz Gradca. Tem naj bi izdalo neko ljubljansko gimnazijsko ravnateljstvo priporočilo za denarno podporo. Seveda je bil tako žig kakor tudi podpis namestnika ravnatelja ponarejen. Gre za tri navadne brezposelnike iz Maribora, nekega 24letnega natakarija Vilija, 24letnega čevlj. pomočnika Joška K. in peka Ludvika. Vsi trije bodo morali dati pred sodiščem odgovor zaradi ponarejanja tistih in žigov.

Kljub žigovskemu lovu pa se znajo tatovi in razni žeparji še zmerom dobro

skrivati. Pred dnevi je bila Neži Zakrajšek, kuharica s Ceste 29. oktobra na Vodnikovem trgu ukradena denarnica s 45 Din gotovine, katero ji je ukradel 23letni Ivan Smalec, bakrorez iz Markuševca pri Zagrebu. Sam je izjavil na policiji, da je po poklicu tat, že dvakrat je bil zaradi vloma kaznovan, in sicer enkrat na 6 mesecev v Zagrebu, drugič pa na 3 leta ječe v Sremski Mitrovici. Pred dnevi je prišel v Ljubljano na obisk z velesejmsko legitimacijo k neki Micici U. na Ježici, katere ni našel doma in se je nato več dni potikal brez denarja po Ljubljani. Nazadnje pa se mu je posrečila na trgu tatvina, katero sicer zdaj prizna, taji pa, da bi prišel v Ljubljano po žeparskem poslu.

Elzi Triplat, zasebnici z Ambroževskega trga 9, je na velesejmu žepar ukradel zlato žensko uro »Sordex«, vredno 1000 Din, prav tako pa tudi Ivanu Kopsetu, tovarniškemu delavcu iz Maribora 200 Din iz hlačenega žepa. — V Mostah na Zaloški cesti je bil delavcu Jerneju Okoršarju iz Bištrice ukraden kovčeg z več obleke in več parov čevljev v vrednosti 1340 Din.

Tenis Zagreb : Lvov

Varšava, 18. septembra. Pat poroča: Na teniški tekmi med Zagrebom in Lvovom je porazil Kukuljević Wittmana 6 : 2, 6 : 4, Hebda pa Palado 6 : 4, 6 : 4. Danes se odigrajo še ostali matchi.

Nezgoda tovarnega parnika

BORKUM, 18. septembra. DNB poroča: Na plitvinah pri Borkumu se je prevrnil nemški tovarniški parnik »Bramo« (8.000 ton). Parnik je last severonemške brodarke in prevozne družbe. Namenjen je bil s tovorom žita v Rotterdam. Poveljnika in vso posadko je rešila nizozemska ladja »Insulindex«.

Dr. Voja Marinković

BEOGRAD, 18. sept. b. Danes ob 16.40 je umrl v svoji hiši na Terazijah bivši predsednik vlade in dolgoletni zunanji minister dr. Voja Marinković.

BEOGRAD, 18. sept. b. Vest o smrti bivšega ministrskega predsednika in dolgoletnega zunanjega ministra dr. Voja Marinkovića se je raznesla po vsem Beogradu z bliskovito naglico in izzvala v vseh krogih veliko žalost, saj je bil veliki pokojnik ena najmarkantnejših osebnosti v našem političnem življenju. Na vseh poslopih ministrstev in drugih uradov so zaplapolale črne zastave, ljudje so se ustavljali v gručah in komentirali smrt velikega jugoslovanskega državnika. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je takoj po smrti izrazil v svojem imenu in v imenu vse vlade svoje sožalje soprogi velikega pokojnika.

O zadnjih urah dr. Voje Marinkovića smo zvedeli tele podrobnosti. V zadnjih tednih se zdravstveno stanje pokojnika, ki je trpel na tuberkulozi in na srečo, tako poslabšalo, da so ga zdravniki poslali iz nekega kraja blizu Valjeva, kjer se je nahajal na letovanju, v Beograd. Pred nekaj dnevi pa se je bolniku njegovo stanje toliko izboljšalo, da so izjavili zdravniki, med njimi: dr. Kosić in dr. Koen, da je kriza za del časa odstranjena. Bolnik se je čutil izredno dobro in je vsak dan sprejemal na Terazijah v svoji hiši sorodnike, prijatelje in znance. Se danes je bil ves dan v živahnem pogovoru s svojci in se niti od daleč ni dalo sklepati na to, da mu potekajo poslednje ure. Tudi opoldne se je še počutil dobro in se je razgovarjal s svojo soprogo na Terazijah. Po kosilu je prišel k njemu njegov brat odvetnik Mihajlo Marinković. Ostal je z njim del časa in se razgovarjal ter se je bolnik celo z njim šalil. Brat Mihajlo je še rekel, da se povrne ob 18. uri. Ob 15. uri pa je nenadoma nastopila kriza, bolniku je postalo slabo, padel je v agonijo. Poklicani so bili dr. Koen in drugi zdravniki; in mu dali takoj injekcije, ter mu skušali na vsak način rešiti življenje. Bolniku pa je prestopalo srce biti in točno ob 16.37 je preminil. Pogreb velikega pokojnika bo v petek ob 10. uri na državne stroške.

Dr. Voja Marinković je bil rojen leta 1876 v Beogradu. Gimnazijo je dovršil istotam, istotako tudi pravne nauke in doktorat, politične in ekonomske vede pa je študiral v Parizu. Leta 1901 je stopil v državno službo v finančno ministrstvo. 1906 je bil prvič izvoljen za narodnega poslanca v požarevačkem srezu. Funkcijo narodnega poslanca je v tem srezu opravljal do 2. februara 1935, torej polnih 19 let. 1914 je postal prvič minister, in sicer v kabinetu pokojnega Nikole Pašića. Leta 1915 je prevzel vodstvo napredne stranke, leta 1916 je zastopal Srbijo na medzavezniški konferenci v Parizu. Sodeloval je pri ustvaritvi krske deklaracije in pri pogajanjih v Ženevi. Novembra meseca 1918 je sodeloval v koalicijski vladi pokojnega Pašića, ki je izvedla naše zedinjenje. Leta 1919 je stvoril z Ljubo Davidovićem, Milorodom Draškovićem in Svetozarjem Pribeževićem demokratsko zajednico, iz katere se je rodila Jugoslov. demokratska stranka. Od decembra 1921 do junija 1922 je bil pokojni dr. Marinković minister notranjih zadev. Nato je sodeloval v vladi Ljube Davidovića leta 1924 kot minister zunanjih del. 17. aprila 1927 je stopil v kabinet ministrskega predsednika Vlade Vukičevića in prevzel funkcije zunanjega ministra, na tem mestu je ostal nepretrgoma do 3. julija 1932. 4. aprila 1932 je prevzel v svoje roke tudi vladno. Bil je ministrski predsednik do 3. julija 1932, nakar mu je sledil dr. Milan Srskić.

Dr. Voja Marinković je bil v svojem življenju izrazit demokrat, pristaja napredno demokratskih idej, ki jih je zastopal na vseh svojih položajih, ki jih je zavzemal. Ni bil znan samo širom naše države, ampak tudi daleč preko naših meja, kot izvrsten diplomat in njegovo ime je eno izmed največjih v evropski diplomaciji.

Kdor pravočasno poravnava naročnino, je sotovorec poštenosti!

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Ob 19.30 bo predavanje iz ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Prenos iz Beograda.

× Izletniški vlak. V noči od 21. na 22. septembra t. l. se bo ob 0.12 odpeljal iz Zagreba gl. kol. posebni izletniški vlak za Sušak, ki se bo s Sušaka vrnil dne 22. septembra t. l. ob 20.40 ter bo došel v Zagreb gl. kol. dne 23. septembra t. l. ob 2. uri 30 min. — Natančnejše informacije glede voznega reda in formalnosti, tičočih se uporabe 50% enega popusta za vožnjo do priključne postaje, morejo potniki dobiti pri potniških blagajnah žel. postaj.

× Zanimiva kulturna ustanova. Te dni so v Zagrebu ustanovili posebno kulturno institucijo, ki bo usmerjala kmetsko gibanje glede na njegov kulturno-socialni pomen. V hrvatskem kmetskem domu so otvorili »Knjižnico in čitalnico za proučevanje kmetskega pokreta«. Institucija ima tri vrste članov, namreč prijatelje kmetskega gibanja, njegove pionirje in goste.

× Higiena v zagrebških gostilnicah. Te dni je bilo v Zagrebu mnogo gostov, zlasti iz Dalmacije, ki so se udeležili svečane otvoritve Buličevega spomenika. Gostje, ki so morali prebivati po gostilnah, so se zelo pritožili zaradi skrajno zanemarjenih in nezdruživih razmer v zagrebških gostilnah. Zagrebški časopisi poročajo o tem in ugotavljajo, da so našli po gostilnah pljuvalnike, ki že več mesecev niso bili očisti, stranišča, ki niso razsvetljena in so zamazana, kuhinje poleg stranišč, umazane namizne prte, ki so kazali jedilni list zadnjega meseca, in naposled še nesolidno postrežbo.

× Huda nesreča. V delavnici drž. železnice v Zagrebu se je v zadnjem času pripetilo mnogo nesreč. V ponedeljek se je pripetila huda nesreča delavcu Josipu Šolu iz Raba. Med delom mu je padla na glavo železna plošča.

Pozor! Tovarna testenin Pekatete je uvedla nove cenejšo vrsto pakovanja, ki stane le 25 par na kg. Kadar kupujete Pekatete, zahtevajte jih le v paketih.

× Trenkovi panduri. V Zagrebu hočejo ustanoviti društvo Trenkovih pandurov, ki bo nekakšno društvo veteranov. Člani bodo imeli zgodovinske rdeče plašče in rdečo kapo na glavi. Za pasom pa bodo nosili starinske »kubure«.

× Neurje nad Splitom. V ponedeljek je divjalo nad Splitom neurje, ki je divjalo od 14.15 do 15.05. Padlo je 75 mm dežja. Nevihta je posebno divjala pol ure in je v tem času padlo 60 mm padavin. Na 1 ha površine je padlo okoli 335 litrov dežja, kar je največja količina, katero so zabeležili v zadnjih letih pri nas.

Gradnja železnice St. Janž—Sevnica. Dne 25. t. m. bo že licitacija del za prvi odsek nove železniške proge od St. Janža proti Sevnici. Trasa železnice teče po levem bregu reke Mirne. Delavci so mestoma že očistili teren vzdolž Mirne, posekali so drevesa in grmičevje. V Dolnem Boštanju so pri Savi postavili motorno sesalno, kjer črpajo vodo iz izkopane jame, iščejo pri tem poslu žive skale, kjer bodo postavili opornike projektiranega železniškega mosta čez Savo. Pri delu je zaposlenih kakih 10 delavcev. Pričakovati je, da bodo šla vsa dela hitro izpod rok.

× Zločin ljubosumnega. Narednik Marjan Knežević iz Osijeka je v šibeniku v gozdu ustrelil z revolverjem 20 letno Katico Bičević. Knežević je izjavil, da se je prepiral, da ga dekle vara in jo je zaradi tega ustrelil.

Kapital v zimi — Lutz
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× Cigani so jo odpeljali. Na cesti Odžak—Gradačac je skupina ciganov ugrabila 7 letno Safijo Sofić. Cigani so jo stlačili v voz, jo pokrili s cunjami in jo zamašili usta in pobegnili. Kmetje so cigane dohite in jim ugrabljeno dete odvzeli.

× Weilova bolezen v Splitu. Neki Splitčan je obolel za Weilovo bolezen, o kateri poroča ga. dr. Smiljana Antunović v zadnjem Zdravniškem vestniku. Na Kitajskem in Japonskem, kjer se tupatam pojavi kot epidemija med delavci na plantažah, ki uživajo samo riž, se bolezen imenuje Beri-beri bolezen.

× Zena-logar. Vas Boraja v šibeniški občini je sreskemu načelstvu sporočila, naj »razreši« logarjevo ženo službe, ker že nekaj let opravlja ona in ne mož to službo. Zena se je izkazala za zelo trdosrčno in pristransko logarico, ki je zaradi politične in strankarske mrznje nagajala kmetom, kadar je le mogla.

× Pomorska razstava »Naš Jadran«, ki jo je priredila v okviru letošnjega jesenskega Ljubljanskega velesejma Jadranska straža, bo zopet odprta v petek, soboto in nedeljo, t. j. 20., 21. in 22. t. m. Tako bo omogočeno, da si bodo to razstavo ogledali tudi oni, ki to med velesejemom niso mogli. Na to opozarjamo zlasti ravnateljstva naših srednjih in drugih šol. Pri skupnem obisku dijaštva je vstopnina Din 1.— za osebo, za ostalo občinstvo pa je Din 5.— za osebo.

Liubliana

DNEVNA PRATIKA

Četrtek, 19. septembra: Katoličani: Januarj. Pravoslavni: 6. septembra, Jevdokije, m.

DEŽURNE LEKARNE

Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

KINO SLOGA

(Ljubljanski Dvor) Telefon 27-30

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 16., 19.15 in 21.15 uri opereta

Fraskita

Glasba: Frane Lehár. — Glavne vloge:

Jarmila Novotna, H. H. Bollmann.

Dopolnilo: Uvertura »Orfej v podzemlju« in najnovejši zvočni tehnik!

Najelegantnejši kino v Ljubljani, odlična akustika, najpopolnejša zvočna aparatura, nizke cene in najboljši filmi!

Radi hitreje in točneje postrežbe gostov poslušajte od danes naprej po dve blagajni!

Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do pol 13. in od 15. ure dalje. V predprodaji telefonično naročene vstopnice je dvigniti pol ure pred predstavo pri blagajni

Oskar Nedbalova opereta

Jutri! **POLJSKA KRI** Jutri!

* Dobrodelna tembola v korist revne ljubljanske mladine je pred prgom! Srečke za to prirreditve mesne občine že z vso vsem prodajo. Tudi šolska deca se je lotila te naloge ter prav pridno razprodaja srečke svojim staršem in sorodnikom. Ljubljansko občinstvo prosimo, da prav pridno sega po teh srečkah, ki jih je še mogoče v zalogi. Čim več bo prodanih, tem

Maribor

Odmev Markuzijevga procesa

Danes dopoldne je bila pred malim kazenskim senatom obnovitvena razprava v procesu 44 letne Ane Markuzijev, žene nedavno oproščenega Ivana Markuzija.

Ana je po svojem zastopniku dr. Komavliju predlagala obnovitveno razpravo, kar je res tudi dosegla. Danes so obnovo dovolili in se je takoj nato vršila ponovna

več revnih otrok bo deležno tople obleke in obutve za zimo, za kar vse je namenjen čisti dobiček te tembole.

* II. simfonični koncert Ljubljanske Filharmonije. Drugi simfonični koncert Ljubljanske Filharmonije bo 16. oktobra v veliki dvorani hotela Union pod taktirko svetovnega dirigenta Václava Talicha. Glede informacij o podpornem članstvu naj se blagovolji c. občinstvo zgleda v pisarni Podsaveza muzičara, Ljubljana, opera, vsak dan od 11.30 do 12.30. Podporni člani imajo pri vstopnini popust.

* Najuspešnejšo opero lanske sezone Verdijevo »Traviato« ponove drevi ob 20. uri izven abonmana, po globoko znižanih opernih cenah. V glavih vlogah: gospa Zlata Gjurgjenac in gospod Gostič in Janko.

* Danes zadnji dan zbranja v kinu Slogi. Pri današnjih treh predstavah ob 16., 19.15 in 21.15 uri se vrši zadnjikrat zbranje za Philipsov radio-aparat in ostale dobrotke. Na sporedu je danes nepreklicno zadnji dan Franc Leharjeva opereta Fraskita in ostali dopolnilni spored. Vsi, ki lepega filma še niso videli, naj si ga prav gotovo ogledajo zlasti, ker se jim sreča lahko zadnji trenutek nasmeje in dobe poleg vsega še prekrasna darila.

OKI jajčne testenine

Poskusite samo enkrat nebarvane

in nikdar več ne zaželite boljše!

* Zglase naj se na policiji pri g. Tomiču vsi tisti, ki so jim bile kdaj ukradene še skoraj nove gojzerice. Neki mlajši fant jih je namreč prodajal na starini na Gallusovem nabrežju. Na vprašanje, čigave so gojzerice, je fant izjavil, da očetove in bi moral zato prinesiti očetovo potrdilo za prodajo. Ker ga pa ni bilo več nazaj, je trgovec sumljive gojzerice izročil policiji.

* Sokolsko društvo Ljubljana II je preneslo redno telovadbo iz telovadnice na Prulah v telovadnico na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici.

Črnim dnevom nasproti

Celje, 18. septembra.

V celjski cinkarni je torej res stavka. Bati se je, da dela ne bo dolge tedne. Delavstvo se drži cinkarne in je popolnoma mirno. Kakih 250 ljudi je z družinami brez zaslužka. — Apnenik v Pečovniku je tudi za prvi oktober odpovedal delo vsem delavcem. Prizadetih bo okoli 60 ljudi. — Težko bo to jesen, zlasti ker se cinkarniško delavstvo že sedaj z letaki obrača k občinstvu in prosi vso pošteno javnost, da bo delavcem v času stavke moralno in materialno naklonjena.

Zgodovinska seja rajstaga v Nürnbergu. Hitler govori o treh osnovnih novih zakonih Nemčije, o zakonu o nemški zastavi, ki je zastava kljukastega križa, o zakonu o nemškem državljanstvu in o zakonu za zaščito nemške krvi in časti.

Celje

■ Umrla je sredo v javni bolnišnici 35 let stara žena posestnika Antonija Bovha iz Vrač pri Podčetrtku. Zaljučim sožalje!

■ Požar. V torek ob poldnevih popoldne je hotela žena posestnika Franca Gajška v Pečovniku ravno vsaditi kruh, ko se je pognal plamen iz peči in švignil po sajah v leseni dimnik na strehi. Saje v dimniku so se vnele in ogenj je prešel skozi dimnik na slamnato streho. Hiša je bila na mah v plamenu in je zgorela, ker celjski gasilci niso imeli vode. Pomagali so samo toliko, da so leseno poslopje razdrli. Škoda je krita z zavarovalnino.

■ Trboveljski slavi v Celju. Za jesensko sezono so Trboveljski slavi zopet naštudiralni čisto nov program, s katerim pojdejo gostovat. V nedeljo 6. oktobra pridejo v Celje. Solo-točke bo pela Rezika Koritnikova. Zbor je temeljito pripravil g. Suligoj.

■ Zveza zasebnih nameščencev, podružnica Celje, sklicuje za danes ob 8. zvečer v Narodnem domu zborovanje vseh privatnih, trgovskih, odvetniških in bančnih nameščencev. Zborovanje je zelo važno!

Ptuj

Z nožem so ga obdelali. Letič Ivan, posestniški sin iz Pobrežja, se je udeležil v nedeljo vinske trgate, katero je priredila gostilničarka Kastner v Majskem vrhu. Ko se je zvečer vračal domov, so ga na poti počakali trije fantje, s katerimi se je na trgatev nekoliko sporekel, ter ga pošteno obdelali z nožem in palicami tako, da so ga morali takoj prepeljati v ptujsko bolnišnico.

Vol jo je poškodoval. V nedeljo dopoldne je gnala posestnica Zavec Marija iz Dolene živino na pašo. Pri zavračanju pa jo je razdražen vol nasadil na roge, jo vrgel ob tla in jo pohodil tako, da je zadobila težke notranje poškodbe in so jo morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Pri obrambi brata ga je poškodoval. Ko je v nedeljo ob povratku domov nekdo napadel brez povoda Jurešič Andreja iz Zavrča, mu je prihitel na pomoč njegov brat Mirko, katerega je napadalec udaril dvakrat z nožem po glavi, tako da se je zgrudil nezavesten na tla in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Zaključek servirnega tečaja. V ponedeljek popoldne je priredilo vodstvo servirnega tečaja v dvorani Narodnega doma servirno razstavo, katero so meščani obilno posetili. Posebno pa so se zanimale zanjo naše gospodinje. Zelo okusno je bila servirana miza ge. Berličeve, restavrateke pri pošti. Po razstavi je bil zaključen tečaj, katerega je obiskovalo 40 tečajnikov. Poleg predavateljev, tečajnikov ter odbora Gostilničarske zadruge so se med drugimi udeležili zaključka narodni poslanec Miha Brenčič, predsednik mestne občine G. Ladislav Jerše in g. Milka Senčar, kot zastopnik TOI. Predsednik zadruge je pozdravil vse navzoče in se zahvalil vsem, ki so omogočili, da se je tečaj tako lepo dovršil.

Abesinci se bodo ognili odločilne velike bitke, če se spopadejo z Italijani. Borili se bodo brez front in načrtov, nekako »na drobno«. Na sliki vidimo abesinsko vas 2000 m visoko nad morjem v gorovju, ki je varna prirodna trdnjava.

Gospodarstvo

Slajenje grozdnih moštov

To vprašanje ureja zakon o vinu s pravilnikom, ki ga naši vinjari, žal, še premalo poznajo. Vodilno načelo je, da moštov ne smemo sladiti s sladkorjem in drugimi sladkimi snovmi, izvzemši z zgoščenim (ukuhanim) moštom iz grozdja žlahtne (evropske) vinske trte domačega izvora ob posebnih pogojih, ki jih predpiše kmetijski ministrstvo. Raba zgoščenega mošta pa za enkrat pri nas ne prihaja v poštev.

Izjemoma in v slabem vinskem letu more banska uprava izdati na predlog pristojne enološke postaje (za Dravsko banovino: banovinska kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru) ali kletarskega nadzornika splošno (obče) dovoljenje za slajenje mošta (ne pa vina!), ob žlahtne trte s prečiščenim (rafiniranim) sladkorjem od sladkorne pese ali trsta, največ do 4 kg na 100 litrov, a samo radi zvišanja količine prirodnega sladkorja do redne sladkobe grozdnega mošta. Obče dovoljenje za slajenje se lahko izda za vso banovino ali tudi samo za določene vinarske okoliše (občine i. sl.) v tej banovini. Iz tega ne sledi, da bi prav vsak vinar moral sladiti. Imamo zgledne vinarje, ki nikoli ne sladijo; to so takojmenovani vinski puristi.

Kdor sladi svoj mošt na osnovi občega dovoljenja za slajenje, mora takoj po izvršitvi slajenja predložiti pristojnemu kletarskemu nadzorniku (za bivšo Ljubljansko oblast v Ljubljani, za bivšo Mariborsko oblast v Mariboru) točno izpolnjeno »Prijava slajenja mošta« po obrazcu A- ki je dodan pravilniku k zakonu o vinu.

Ako banska uprava ni izdala občega dovoljenja za slajenje, more posamezni vinar po dokazani potrebi dobiti od pristojnega kletarskega nadzornika izjemno dovoljenje za slajenje (osebno ali individualno dovoljenje). Za to pa mora prositi, odnosno predložiti točno izpolnjeno »Prošnjo za dovoljenje slajenja mošta s sladkorjem« po obrazcu C, ki je tudi dodan pravilniku k zakonu o vinu. To ni mogoče pred redno trgovijo, marveč šele ob pravočasni trgovji, ko moremo dokazati, da li je slajenje res potrebno ali ne. Predčasno vložene prošnje se ne morejo upoštevati.

Ker mora biti »Prijava« (po obrazcu A), kakor »Prošnja« (po obrazcu C) vsekdar v dvojniki, priporočamo tiskovino za to, s čimer si prihranimo mnogo zamudne pisarije. Doznali smo, da ima take tiskovine na zalogi »Mariborska tiskarna« v Mariboru. Da li tudi še katera druga tiskarna, nam ni znano. Na vsak način pa je treba sprejeti v tiskovino prav vse besedilo iz predpisanega obrazca, torej tudi določeno besedilo za rešitve kletarskega nadzornika. Iz povedanega je jasno razvidno, kdaj je treba rabiti »Prijava« (A) in kdaj »Prošnjo« (C). Zamenjave ne sme biti.

Iz „Zadružnega vestnika“

8-9 št. »Zadružnega vestnika«, uglednega glasila Zveze slovenskih zadrug, priložuje v svojem gospodarsko-zadružnem pregledu med drugim troje beležk, ki bodo zanimale tudi našo širšo javnost.

1. Kje je denar?

Vsak drugi človek, zlasti pa vsak vlagatelj vprašuje: kje je denar? Pred krizo

Pomniti je med drugim še tole:

Slajenemu vinskemu proizvodu ne smemo dodavati vinske kisline ne citrone kisline. Tudi ne smemo takega vina označevati z besedami: pravo, pristno, prirodno, naravno, naravno, originalno itd. Izjemna dovoljenja za slajenje se ne morejo izdajati vinskih trgovcem in vobče osebam, ki kupujejo grozdje za predelavo v vino. Slajenje se tudi ne more dovoliti za mošte od prebranih trgov in od najslabših trsnih vrst, ki — zlasti v mrzlih legah — sploh nikoli prav ne dozore. Moštov samorodnic in njih mešanic z žlahtnimi mošti ne smemo sladiti. Seveda tudi takih vin ne.

Zakon o vinu ne pozna nobene razlike med zatrošarinjenim sladkorjem in nezatrošarinjenim sladkorjem. Leta 1933. so slovenski vinarji zahtevali in dobili nad 30 vagonov nezatrošarinjenega sladkorja za umetno popraviljanje grozdnih moštov. Šlo ga je nekaj tudi za druge svrhe. Tako je sladkorna industrija dobila zanj samo od slovenskih vinarjev okoli 2 milijona dinarjev. Vprašanje obstoja slovenskega vinarstva s tem ni rešeno, baš nasprotno. Neke druge vinorodne pokrajine naše države namigujejo, da Dravska banovina vobče ne more vinariti brez umetnega popraviljanja, kar škoduje slovenskemu vinarstvu.

Izgledi za letošnjo trgatve niso najslabši. Ponekod kažejo gorice odlično, drugod pa trdijo že od sredi poletja sem, da brez sladkorja ne bodo izhajali. Resnica je, da je pomladna pozeba — na srečo že prve dneve maja — tu pa tam napravila škodo, toda v ustrežajočih zemljah in legah skoroda čisto nobene. Ponekod je suša ovirala pravilni razvoj trsja. Marsikaj še lahko popravi narava.

V splošnem lahko rečemo, da je želja po nezatrošarinjenem sladkorju pri nekaterih večja od potrebe po slajenju, ki se da ugotoviti sploh šele ob pravočasni trgovji. Poslednji tedni in dnevi zoritve so za kakovost pridelka najbolj odločilni. Zato pa se naj nihče ne prenaagli s trgovtvo, še manj pa s slajenjem, da očuvamo in čim bolj ucvrstimo stari sloves pristne božje kapljice domače!

Kraljevska banska uprava Dravske banovine doslej še ni izdala občega dovoljenja za slajenje in kletarsko nadzorstvo v Ljubljani, odnosno v Mariboru ne nobenega osebnega (individualnega) dovoljenja za slajenje iz navedenih razlogov. Za resnično potrebo slajenja pa bi naj bilo nekaj nezatrošarinjenega sladkorja vedno na razpolago, da se njega morebitna uporaba s predpisano kontrolo po finančni upravi lahko pravilno in pravočasno izvrši.

Andrej Zmavc.

so ljudje ves odvišen denar vlagali v denarne zavode, zato je zastajal, kolikor je sploh, v njihovih blagajnah, v krizi pa so pa go večini držali doma, vsled tega je zastajal (ležal) v zasebnih blagajnah ali nogavicah, kakor temu pravimo v vsakdanji govorici. Zdaj pa že tudi veliko zastaja (brezplodno leži) v blagajnah nekaterih denarnih zavodov, ki pa ne vedo kaj začeti z njim, ker na daljši rok ga ne smejo, na kratek rok pa ne morejo plasirati, dokler vlada gospodarska kriza.

Iz raznih bilančnih in podobnih poročil vidimo, da leži samo v večjih denarnih zavodih v Beogradu 685, v Zagrebu 360, v Ljubljani 95, skupaj torej 1140 milijonov dinarjev. Vsaj toliko ga leži v zasebnih blagajnah. Toda ker je pri denarnih zavodih to samo »nov« denar, ga ne smemo izplačati starim vlagateljem.

2. Kako se bodo sanirale naše banke.

Na ponovna vprašanja onih naših zadrug, ki imajo poslovne odnose tudi z bankami, objavljamo, da je zdaj odobrena sanacija vsem našim bankam, ki so prošile za njo. Sanacijski načrti so v glavnem sledeči:

Ljubljanska kreditna banka odpiše vse rezerve in valorizacijske fondе, poleg tega pa tudi tri petine delniške glavnice. Vlog pa banka ne odpiše, temveč samo zniža za dobo 6 let obrestno mero za vloge na 2%. Vgalatelji torej od glavnice nič ne izgube, zadovoljiti pa se bodo morali z nizkimi obrestmi.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani odpiše vse rezerve, 90% delniške glavnice in 40% hranilnih vlog prenese na sanacijski fond, ostanek pa bo 6 let obrestovala po 2%. Novo delniško glavnico vplača Zadružna zveza kot dosedanja glavna delničarka in upnica.

Jadransko - podunavska banka odpiše rezerve, valorizirani del nepremičnin, 40% vlog nad 100.000 Din pa se spremeni v prioritete delnice in sanacijski fond. Ostale vloge bo skozi 6 let obrestovala samo po 2%.

Obrotna banka v Ljubljani odpiše rezerve in 80% delniške glavnice, vlog pa ne odpiše, pač pa jih skozi 6 let obrestuje samo po 2%.

Poleg tega je odobren odlog plačil tudi nekaterim hranilnicam, kreditne zadruge pa še čakajo na rešitve prošenj.

Kakor vidimo je kriza pogodila najprej banke. Pri tem bodo precej prizadete tudi nekatere hranilnice in posojilnice, ki so v večji meri poslovale z bankami. Naša Zveza je k sreči pravočasno dovolj omejila poslovanje z bankami, tako da pri njih nič ne izgubi. Kakor je težka kriza tako tudi njene posledice ne bodo lahke. Upajmo in želimo, da se bomo vsaj za bodoče naučili, kako tujega denarja ne smemo upravljati; s tem pa bomo tudi znatno omejili možnost nove gospodarske krize.

3. Koliko denarnih zavodov je pod zaščito?

Kolikor smo mogli ugotoviti, je v Sloveniji zdaj pod zaščito skoraj tretjina denarnih zavodov in sicer je od 480 delujočih kreditnih zadrug 145 pod zaščito, od 26 regulativnih hranilnic 5 pod zaščito, od 3 večjih bank 2 pod zaščito.

Kreditne zadruge so skoraj vse prošile samo za odlog plačil, le par tudi za sanacijo in izventeačno likvidacijo, od regulativnih hranilnic so prošile 4 za odlog plačil, 1 pa za izventeačno likvidacijo, banki pa sta obe prošili za sanacijo. Dlje je značilno, da prevladujejo med zaščitnimi večji denarni zavodi, največji pasu celo vsi, in sicer tako bančni kakor tudi zadrugi in hranilniški. Torej

nadaljnji dokaz, da so za kreditne ustanove najbolj zdrava Rajfajznova organizatorna in kreditna načela.

Seveda gornje številke še ne dokazujejo, da so nezaščiteni zavodi dovolj likvidni. Nelikvidni ali vsaj malo likvidni so skoraj vsi zlasti pa oni, ki so podelili kredite kmetom, obrtnikom in trgovcem. Dejansko se morajo tudi vsi posluževati zaščite na ta način, da so upniki prizanesljivi proti njim iz strahu, da bi sicer prosili za zaščito.

Gospodarske vesti

= Uprava jetnišnice okrožnega sodišča v Ljubljani razpisuje komisijsko dobavo 11.000 kg koruzne moke, 5500 kg pšenične moke št. 6 in 650 kg pšenične moke št. 0 za čas od 1. oktobra do 31. decembra 1935. — Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.

= Oddaja del za adaptacijo pekarnе v Celju se bo vršila potom ofertne licitacije dne 30. septembra pri referentu inženjerije Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. — Pogoji in proračun so na vpogled pri inženjerskem oddelku te komande.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 18. septembra. Amsterdam 2961.01—2975.61, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 740.60—745.67, Curih 1424.22—1431.29, London 216.12—218.18, Newyork 4354.64—4390.96, Pariz 289.25—290.69, Praga 181.19—182.30, Trst 357.17—360.26.

Curih, 18. septembra. Beograd 7, Pariz 20.3150 London 15.2175 Newyork 307.375, Bruselj 52.08, Milan 25.14, Madrid 42.0750, Amsterdam 208, Berlin 123.90, Dunaj 57.35, Stockholm 78.45, Oslo 76.45, Kopenhagen 67.90, Praga 12.7350, Varšava 57.9250, Ate-ne 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.70, Buenos Aires 0.83.

VREDNOSTNI PAPIRI

Beograd, 18. septembra. 5% sred. roč. pos. —, 7% stab. pos. v Parizu 82—81.50—81.50, Narodna banka 6000—5880, Agrar. Priv. banka 233.50—232.50, 7% drž. inv. pos. 82.75—82.25—83, 7% Blairovo pos. 72—71, 6% beglučke obv. 67—66.75—67, Vojna škoda prompt. 370.50 369.50.

Zagreb, 18. septembra 7% invest. pos. 79—80.50, Vojna škoda 368.369—368, 370 r, 7% Blair. pos. 70.25—72, 8% Blair. pos. 80—81.50, 7% pos. hipot. banke 63.75—64.50, Agrar. priv. banka 230.50—233, Dunaj-Zagreb 852—862—857, Dunaj Beograd 858—348, Grčija - Zagreb 33.7750—34.4750—34.1250, Grčija-Beograd 34.35—33.65, priv. klir. London-Zagreb 233.20—234.80—234, priv. klir. London-Beograd 234.42—232.82, priv. klir. Madrid-Zagreb 565 r, priv. klir. Madrid-Beograd 570 pon. Trboveljska 100—110, Izis 40 r.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad 18. septembra. Koruza Bačka in sremska 94—96, banaška 92—94. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopakete dobite pri I. POGAČNIK Bohoričeva ulica št. 5

Stare obleke, čevlje,

pohištvo itd., kupujem in prodajam Grem gleda na dom.

Mara Andlovic,

Galusovo nabrežje 27.

Hranilne knjižice

prodane ali kupite najbolje

potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko!

Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ul. 12 Telefon 38-10

INSERIRAJTE V

„GLASU NARODA“!

Pozor

krojači, šivilje, gospodinje in konfekcionerji perila

Najmoderneje preizkušene kroje za vse vrste garderobe, kakor tudi za pletenine (Strickware) in perilo (najnovejši dunajski konfekcijski modeli) dobite točno po meri in sliki s priloženim navodilom.

Izdelani kroji za garderobo à Din 15.—, za 10 štev. Din 100.—
Izdelani kroji za perilo à „ 10.—, „ 10 „ 50.—

23. septembra začne specialni tečaj splošnega krojenja garderobe in perila. Po zaključku brezplačno nameščenje. Revnejim brezplačno!

Tozadevne informacije in vpis pri

L. HASEK, krojni tečaj in konfekcija KARLOVAC, Marmontova 20

KLISJE

IZDELUJE SEBNO SOLIDNO
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAUL 13

V dno duše strli naznanjamo vsem prijateljem in znancem kruto vest, da se je danes ob 4. popoldne preselila k Bogu v Leoniču naša nenadomestljiva, zlata, pre-dobra mamica, žena, hčerka, sestra in svakinja, gospa

Ivanka Kančeva roj. Kuralt
soproga industrijalca
kot žrtve materinstva.

Pogreb naše ljubljenske se vrši v petek, dne 20. septembra 1935 ob 10. uri dop. na farno pokopališče v Mengšu.

Prosimo tihega sožalja.

Mengeš, Domžale, dne 17. septembra 1935.

Lejce ml., mož; Majda in Ljudmila, hčerkici; Ivan Kuralt, oče; Ivan, brat; Marija, sestra; svak, svakinje in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki isčejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi se plačljivi takoj pri naročilu.

POMISLITE, da bi dober in hiter, samostojen korespondent, več več jezikov nedvomno pospešil razvoj Vašega podjetja. Zato ne odlašajte in pošljite Vaš cenj. naslov na ogl. odd. lista pod »Razvoj«.

KATERI TKALSKI MOJSTER bi kupil tri nemške knjige o predstavi, tkalstvu in barvanju za ceno 100 Din? Oglasiti se v upravi lista.

ENOSOBNO stanovanje v sredini mesta iščem. Plačam 300 Din mesečno. Naslove pošlat na ogl. odd. lista pod »Mestot«.

NAJFINEJSE Beleško čajno maslo dobavlja v vsaki množini Mlekarna Rajner, Ljutomer.

AGILNEGA in poštenega akviziterja za nabiranje naročnikov in oglasov sprejemno. Javiti se v upravi lista.

Vinogradniško vprašanje v Italiji

Vinogradništvo in vinarstvo kot posebna panoga kmetijstva v fašisti. korporativnem redu ima svojo korporacijo in ta je imela te dni v Rimu svojo konferenco. Pripravlja se večja reforma sedanjega vinskega zakonika in korporacija je v prvi vrsti poklicana, da pove svoje potrebe, stavi predloge in da primerne pobude vladi, da bo novi zakon vpošteval želje trtorajcev, kletarjev, vinskih kupcev in vinopivcev.

Problem ni tako enostaven kakor pri žitni produkciji, kjer je šlo le za to, da se zviša množina doma pridelanega žita, da se Italija osamosvoji od inozemstva, in se je vsa akcija usmerila samo v to smer. Pri vinu je pa drugače. Italiji vina ne manjka, ima ga še preveč. Tu je treba povečati izvoz ali domačo potrošnjo ali omejiti produkcijo ali zvišati ali znižati trošarino in obdavčiti ali razbremeniti — koga? Pridelovalca, trgovca, potrošnika? Že leta 1923. se je v Julijski krajini poskusilo s posebnim vinskim davkom pri kmetu, torej produkcijskim davkom — učinek je bil strašen in davek je bil takoj naslednje leto odpravljen. Trtorajski problem je eden najbolj kompliciranih in perečih v Italiji. Karkoli se začne reformirati, takoj se naleti na deset drugih vprašanj. Letos je pa vinska kriza precej občutna, pridelek bo velik in cene bodo, kot kaže, precej padle. Zato so se na konferenci kresale misli, druga drugi nasprotne, in sklepi so bili težki. Različnost nazorov bo zanimala tudi naše čitatelje, tembolj, ko gre tudi za življenjske interese vinorejcev v Julijski krajini.

Produkcijska politika

Nekateri govorniki so nastopili s trditvijo, da vlada v Italiji nadprodukcija vina, da je preveč trt in da je torej treba produkcijo omejiti na ta ali oni način, da se skrči površina vinogradov ali da se trtoraja omeji samo na nekatere žlahtne vrste in da se druge trte odpravi. Drugi so menili, da bi se dala velika množina grozdja odtegniti kletem, če bi se porabilo kot namizno grozdje in bi se na vso moč pospeševala akcija za zobjanje. Tretji so pa čisto pravilno pripomnili, da je znaten del vinske produkcije umeten, to je, da se dosti vina pridelava v hramih, kar bo moral novi zakon odpraviti. K temu ne spada samo navadno krščenje. Vina bodo morala biti vsa pristna. Pa tudi če bi omejili produkcijo, so naglašali nekateri, naj bi se omejila samo produkcija za vinski trg. Kar je drugega vina, ki se ga pridelava za domačo

porabo, naj bi ne bilo podvrženo omejitvam. To velja zlasti za višje lege, za gorate pokrajine. Kjer se svet posiplje, v peščenih, sovdanastih tleh je trta dobro sredstvo, da se tla z njo utrde.

Nadprodukciji nasprotno mnenje je tudi imelo svoje krepke zagovornike: Saj se ne pridelava preveč vina, le potrošnja je tako majhna. Če dvignemo konsum, pa bo konec vinske krize in o nadprodukciji ne bo več govora. Za to je več sredstev: boljši zaslužki, manjši davki, predvsem pa kvaliteta vina, vino naj bo vselej zajamčeno pristno in pil ga bo, kdor ga bo le mogel. Končno so nekateri govorniki kombinirali oba razloga in priznavali, da je oboje res: pridelka je preveč in pivcev je premalo in tako je kriza tu.

Kaj naj se zgodi s šibkimi vini?

Proč z njimi, ni jih treba pridelovati, ker jemljejo ugled drugim boljšim vinom. Njih pridelovanje je treba omejiti, kar se da. Ne, nikakor, uporabiti se dajo za domačo rabo, potem pa tudi za rezanje z boljšimi vini. Nadalje se dajo tropine žgati in izkoristiti za spirit in drugo gorivo, ki se uporablja namesto bencina. Nekateri vrste zemljišč so za drugo rabo sploh neuporabna in je najprimerneje, da se jih zasadi s trto takšno ali takšno.

Zavarovanje proti toči

Zavarovanje bi moralo biti povsod obvezno. Tam kjer obstoje konsorciji in združne kleti, naj bi se zavarovali vsi an blok. Nekateri so bili proti splošnemu zavarovanju, ker toča ponekod skoraj nikoli ne pobije.

Zadružne kleti in enopoliji

Med obema je velika razlika. Zadružne kleti imajo namen, da podprejo trtorajca s skupno nabavo žvepla, modre galice, z racionalnim kletarjenjem, prodajo domačega pridelka, predurji in posojili, v času, ko vino še ni godno za prodajo. Enopoliji pa so prave velike vinske prodaje, kjer je vskladiščeno staro, že uležano vino. Ti trgovinski obliki sta v konkurenci druga z drugo. Novi zakon bo uredil razmerje med obema.

Kupčija in izvoz

Mnogo se je razpravljalo o vinskih cenah. Pridelovalci so se pritoževali nad visokimi cenami vin po hotelih in restavracijah.

kar zmanjšuje konsum, na drugi strani pa tudi nad visokimi davščinami. Koliko več bi se lahko popilo, ko bi bile cene zmernejše! Za izvoz pridejo v poštev le žlahtne vrste vina. Vse vinske sleparije bo treba kruto preganjati in postaviti posebne organe, zaprisežene agente, ki bodo ponarejena vina odkrivali. Sploh pa se bo treba ozirati bolj na konsumenta glede kvalitete in cen.

Vinorejski konsorciji

Že zdaj obstoje vinorejski konsorciji, ki naj po novem zakonu postanejo obvezni za vse posestnike vinogradov in njih kolone. Potom njih bi se vodila nova produkcijska politika, agrarna statistika itd.

Drama v osebnem letalu

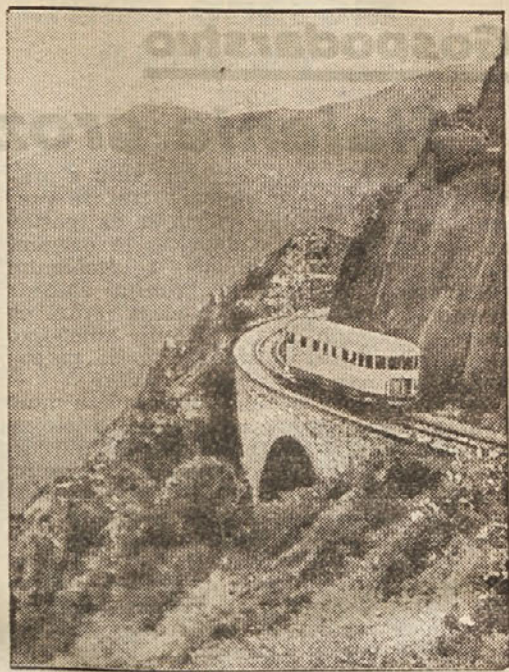
Iz Toronta v Kanadi poročajo, da je prišlo do hude borbe na življenje in smrt v zraku, ko je potnik, znameniti Brooklynski igralec Leonard Koencke trenutno zblaznel in pilota smrtno napadel. Po 20 minutni borbi z blaznežem, se je pilotu Mulqueeny posrečilo obraniti se napadalca z gasilnim aparatom. Da bi preprečil neizbežni padec letala, je udaril pilot Mulqueeny z gasilnim aparatom napadalca po glavi tako, da je ta obležal nezavesten. Šele pri pristanku letala so ugotovili, da je bil udarec smrtonosen.

Drama v zraku se je odigrala v letalu med tem, ko je letalo letelo v temi preko Ontarijskega jezera. Pilot je težko borbo predložil takole: »Koencke je poskušal v trenutku, poigrati za krmilo in me s silo odstraniti z mojega sedišča. Z eno samo roko sem držal krmilo v roki in se ubranil napada z gasilnim aparatom. Nenadoma pa se je zblaznel igralec z vso silo vrgel na mojega spremljevalca Dawisa. Ker tudi tam ni nič opravil, se je zopet zagnal vame. Končno sem se ga obranil s krepkim udarcem z gasilskim aparatom po glavi.« Pilot je bil lažje ranjen in so ga zaenkrat pridržali v zaporu.

Zamočano sorodstvo

V Hantmontu v državi New Jersey se je oženil neki Belker, star 65 let, z 22 letno Emo Mesnerjevo. Njegova žena je hči njegovega zeta iz prvega zakona.

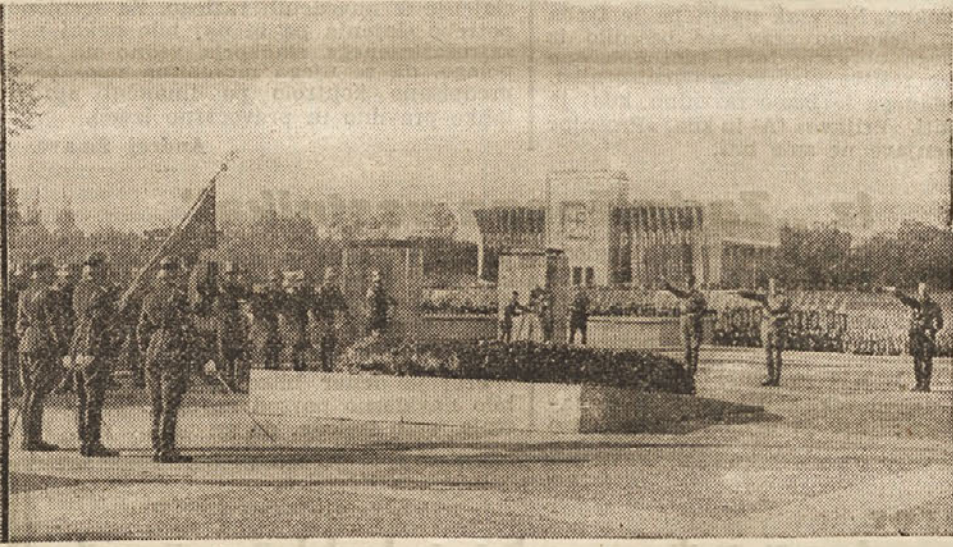
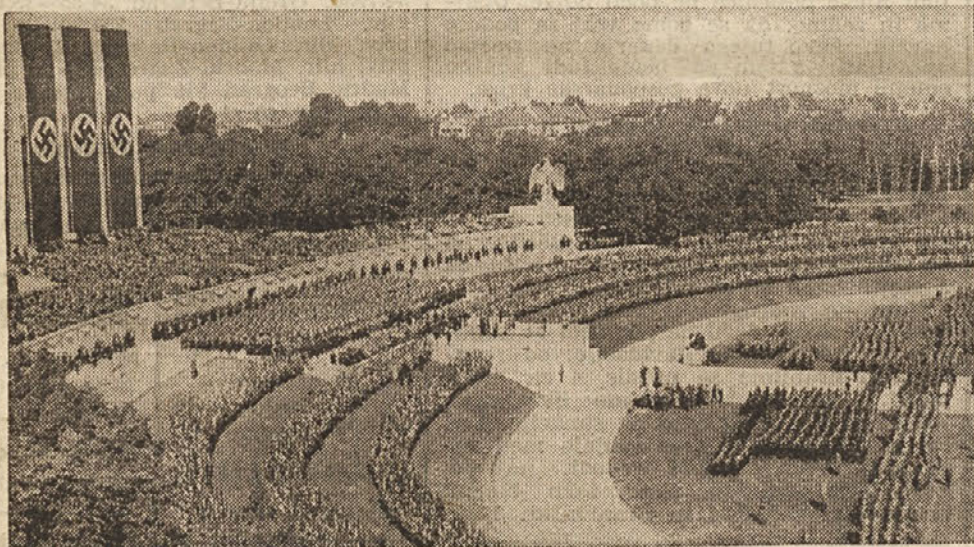
Tako je Belker postal zet svojega zeta, njegova lastna hči, poročena z Belkerjem, pa njegova tašča. Njegova vnukinja po hčeri je polsestra svoje babice in teta svoji materi, obenem pa tudi polsestra svojega lastnega očeta.

Na sliki vidimo edino železniško progo v Eritreji iz Massaua v Asmaro. V vojni med Italijo in Abesinijo bo ta proga odločilne strateške važnosti. Asmara je blizu Adue, kjer bodo začeli z vojaškimi pohodi.

Ubogi devičniki

Državni institut za družinske razmere v Los Angeles je objavil rezultate dolgoletnih preiskav o asocijalnem združevanju ljudi. Institut je prišel do spoznanja, da devičnik, ki je prekoraj 35. leto svoje starosti ni več sposoben za zakon, ker poleg visokega odstotka telesnih pomanjkljivosti, postaja za 70 odstotkov duhovno manj vreden. Ta duhovna inferiornost je bila ugotovljena v tisočih slučajih pa tudi preizkušena in potrjena. Zato po današnjem stanju znanosti ne moremo devičnika več smatrati kot duhovno polnovrednega. Čudna zadeva. Doslej smo bili navajeni v trdovratnem devičniku gledati posebno brihtnega človeka, ki se je izmotal vseh mrež in trkov svojega ženskega okolja z naravnost dovršeno virtuoznostjo. Sedaj torej šele ve nepoboljšljivi trmoglavci, kaj prav za prav pomeni, če je enkrat prekoraj 35. leto. Zato se bo proti koncu svojega 34. leta z vso brzino vrgel v vrtnice svetega zakona, ker najbrže ne bo hotel, da bi prijatelji in znanci mogli podvomiti o njegovih duhovnih vrednotah.

Nad 100.000 mož in mladeničev je v nedeljo v Nürnbergu priseglo, da bo zvesto izvrševalo Hitlerjevo voljo (levo). Na desni se Führer s sledbeniki klanja padlim junakom v svetovni vojni.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Prišel je domov že v gosti temi in ni šel niti v pisarno. Toda kmalu je prišel za njim starejši koncipijent, ki mu je zdaj vodil vso pisarno, ter mu med drugim sporočil, da ga je v pisarni dvakrat iskal major Letz. Zakaj neki neprestano leze za menoj, je pomislil nejevoljen.

Odkar je z njegovo pomočjo izvalil tistima dvema kadanjskima Nemcem pričevanje zoper Bernarda Astenburga, ni Letz več potreboval in postal mu je še bolj zoprni kot prej. Stik z njim je bil ravno od tega dogodka dalje zelo neprijeten. Zdelo se je, da se je Letz odslej izpremenil. Postaral se je in shujšal tako, da ga je bila sama kost in koža. Najhujše pa je bilo, da je prihajal vsak dan in navezoval s Časlavskim neskončne pogovore o najbolj javlovi predmetih, ki pa niso bili v kaki zvezi z Astenburgom. Kako se je izogibal vsaki omembi te zadeve!

Navadno je prihajal v somraku in kakor da se je bal ostati sam, je zadrževal Časlavskega, hodil mu za petami in je bil navadno tako vsiljiv, da je ostajal pri njem, dokler ni Časlavský zaspal.

Časlavský je potem vselej zaspal kakor strašno utrujen človek. Toda ali je zaspal tako tudi Letz? Kadar je Časlavský o njem premišljeval, je mislil, da se je Letz potem do jutra klatil po ulicah in da je bil v nočnih lokalih. Zakaj drugi dan je prišel k

njemu še bolj utrujen in s takimi sledovi nenaspanosti v blaznih očeh, da je prišlo Časlavskemu na misel, kako dolgo neki bo to napetje še vzdržalo. Ni dvomil, da ga drži pri življenju ali vsaj pri zdravem razumu samo pričakovanje razsodbe. Potem se bo sesul. Kako rad bi se ga iznebil! Toda za to ni imel poguma, čutil je, da dobi pravico do tega šele tisti dan, ko bo izrečena sodba.

Ko je podpisal koncipijentu spise, je pomislil, da bi se preoblekel in šel v restavracijo. Tedaj pa je prišla gospodinja in mu javila, da je prišel gospod major, ki želi na vsak način govoriti z njim. Časlavský je zdijval. Že tretjič v enem dnevu! Hotel je reči, naj ga vrže ven, toda spet se mu je vzbudil tisti občutek dolžnosti, ki mu je to že petdesetkrat zabranil. Rekel ji je: »Dobro, pokličite ga!«

Letz se je pojavil med vrati. Bil je ves premražen, reven, preplašeno je gledal, toda bil je dostojno oblečen in se je premagoval. Skratka — bil je prav tak kakor včeraj. »Dober večer,« je rekel ponižno, »ne zamerite, da sem vas spet prišel nadlegovat. Veste, čim se stemni, se bojim samote. Vas res nisem razjezil?«

»Menda ne bo tako hudo,« je rekel Časlavský čez ramo. »Oblačim se in hočem v restavracijo. Po najini stari, dobri navadi pojdete z menoj?«

»Oh, prav rad,« je tresoč se odgovoril Letz, »toda prej bi vas rad nekaj vprašal.«

Časlavský ga je vprašujoče pogledal. V Letzovem ravnanju je bilo vendarle nekaj neobičajnega.

»Govoril sem danes z nekim znancem,« je rekel Letz in sedel na kraj zofe. »Je moj tovariš iz vojne in zdaj je pri avditorijatu. Naravno je, da sva govorila o zadevi tega pobalina. Veste, jaz govorim o

tem tudi s svojo blazino ponoči. Lahko vam povem, kaj mi je rekel tovariš. Ta zadeva je v najlepšem redu.«

Bilo je po dolgem času, da se je spet pred njim dotaknil Astenburga.

Časlavský se je zasmejal. »To rad slišim,« je rekel.

»Čakajte, ne smejte se prezgodaj,« je vzkliknil Letz. »V tej stvari se nekaj zatika. Tako čisto v redu to vendarle ni.«

»Pa kje se zatika?« je vprašal Časlavský. Nehote je bil pozoren. Major je bil zdaj vznemirjen, kot ga še ni nikoli videl. Roke so se mu tresle in oči so mu skoraj stopile iz jamic. Hotel si je pogladiti brke, toda prsti so se mu tako tresli, da je moral to opustiti. Kako očitaže je zrl vanj!

»Zatika se,« je dejal, »ker ni gotovo, da bodo tega pobalina usmrtili.« Dorekel je in se zapilil Časlavskemu z boječim pogledom v obraz. Časlavský je bil že na tem, da mu pove, da je to slučajno tudi njegov nazor, toda nekaj ga je svarilo. Zmignil je z rameni in rekel: »No, major, midva se že morava sprijazniti s tem, da ni na tem svetu nič gotovega, razen smrti.«

»Toda ravno njegova smrt baje ni gotova!« je zaskoval Letz.

»No, ali ne mislite, da bo nekega dne umrl tudi on?«

Major je lovil vsako njegovo besedo. Bilo je videti, kako se mu gibljejo ustnice, kako nehote ponavlja za Časlavskim vsak zlog. »Vi se šalite,« je bruhnil iz sebe. »Ali ste morda res hoteli reči, da bi mogel ta človek uiti kazni?«